

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Αθήνα, 23 Μαρτίου 2007

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

**ΘΕΜΑ: Εφαρμογή αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των
Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).**

ΓΕΝΙΚΑ:

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) αποτελεί μια διεθνή πολυμερή σύμβαση, στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης, με ιδιαίτερη σημασία. Και αυτό, γιατί με αυτήν όχι μόνο εξαγγέλλεται μια σειρά θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, αλλά προβλέπονται τα όργανα και οι διαδικασίες εκείνες που είναι απαραίτητες για την προστασία αυτών των δικαιωμάτων. Έτσι, θεσπίζεται ένα σύστημα δικαστικής προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων με πυλώνα το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), οι αποφάσεις του οποίου είναι δεσμευτικές. Η χώρα μας, ως συμβαλλόμενο μέρος, υποχρεούται, σύμφωνα με το άρθρο 46 της ΕΣΔΑ, να συμμορφώνεται προς τις αποφάσεις του Δικαστηρίου, χρησιμοποιώντας κάθε πρόσφορο μέσο για την παύση της παραβίασης, την άρση των συνεπειών της και την παράλειψή της στο μέλλον. Η Ελλάδα από το 1985 αποδέχθηκε το δικαίωμα της ατομικής προσφυγής που καθιερώνει η ΕΣΔΑ, ενώ το 1991 εκδόθηκε από το ΕΔΔΑ η πρώτη καταδικαστική απόφαση κατά της Ελλάδας.

Σήμερα, το μεγαλύτερο ποσοστό των ελληνικών υποθέσεων αφορά σε παραβιάσεις του άρθρου 6 παρ.1 της ΕΣΔΑ για θέματα υπερβολικής διάρκειας των δικών ενώπιον των εθνικών Δικαστηρίων, αλλά και του άρθρου 13 της ΕΣΔΑ λόγω

μη πρόβλεψης σε εθνικό επίπεδο ειδικού ενδίκου ή άλλου βοηθήματος για την ικανοποίηση του θιγόμενου διαδικού από την υπερβολική διάρκεια μιας πολιτικής, ποινικής ή διοικητικής δίκης.

Ενδεικτικά, κατά το έτος 2005 το ΕΔΔΑ εξέδωσε 100 καταδικαστικές αποφάσεις κατά της χώρας μας, οι οποίες κοινοποιήθηκαν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης λόγω αρμοδιότητας. Με τις 84 από τις αποφάσεις αυτές δέχεται παραβίαση του άρθρου 6 παρ.1 της ΕΣΔΑ, λόγω υπέρβασης του εύλογου χρόνου εκδίκασης των υποθέσεων ενώπιον των δικαστηρίων της χώρας, στις 34 δε από αυτές δέχεται και παραβίαση του άρθρου 13 της ΕΣΔΑ, λόγω έλλειψης αποτελεσματικής προσφυγής σε εθνικό επίπεδο για τον έλεγχο της υπέρβασης του εύλογου χρόνου. Από τις 84 ως άνω αποφάσεις οι περισσότερες αφορούν στη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και των Διοικητικών Δικαστηρίων. Από τις υπόλοιπες 16, οι 7 αφορούν σε παραβιάσεις του δικαιώματος δίκαιης δίκης υπό τις ειδικότερες μορφές της πρόσβασης σε δικαστήριο και της μη συμμόρφωσης της διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις (άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ), οι 3 αφορούν σε παραβιάσεις του δικαιώματος δίκαιης δίκης και ειδικότερα του δικαιώματος αποζημίωσης των προσφευγόντων, οι οποίοι κρατήθηκαν και μετέπειτα αθωώθηκαν (άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ), οι 3 αφορούν σε παραβιάσεις περιουσιακών δικαιωμάτων (άρθρο 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου στην ΕΣΔΑ), η 1 σε παραβίαση της αρχής του τεκμηρίου αθωότητας (άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ), η 1 σε παραβίαση του δικαιώματος στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι (άρθρο 11 της ΕΣΔΑ) και η 1 σε παραβίαση του δικαιώματος να μην υπόκειται σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση (άρθρο 3 της ΕΣΔΑ). Επίσης, σε 6 από τις παραπάνω 16 αποφάσεις διαπιστώθηκε και παραβίαση του άρθρου 6 παρ.1 της ΕΣΔΑ λόγω υπέρβασης του εύλογου χρόνου.

Σημειώνεται ότι οι ως άνω προσφυγές ασκήθηκαν ως ακολούθως : οι 17 το έτος 2001, οι 45 το έτος 2002 και οι 38 το έτος 2003.

Επίσης, κατά το έτος 2006 ο αριθμός των καταδικαστικών αποφάσεων σε βάρος της χώρας μας μειώθηκε στο ήμισυ περίπου σε σχέση με τον αντίστοιχο αριθμό κατά το έτος 2005. Ειδικότερα το ΕΔΔΑ εξέδωσε 54 αποφάσεις σε βάρος της

χώρας μας, από τις οποίες οι 30 αφορούν σε υπέρβαση του εύλογου χρόνου ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και την απουσία εθνικού ενδίκου μέσου για την προβολή του σχετικού παραπόνου (άρθρα 6 παρ.1 και 13 της ΕΣΔΑ, αντίστοιχα), οι 11 σε παραβιάσεις του δικαιώματος δίκαιης δίκης υπό την ειδικότερη μορφή της πρόσβασης σε δικαστήριο (ομοίως άρθρο 6 παρ.1 της ΕΣΔΑ), οι 7 σε παραβιάσεις περιουσιακών δικαιωμάτων (άρθρο 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου), οι 2 σε παραβιάσεις του δικαιώματος θρησκευτικής ελευθερίας (άρθρο 9 της ΕΣΔΑ), οι 2 σε παραβιάσεις του δικαιώματος να μην υπόκειται σε απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση (άρθρο 3 της ΕΣΔΑ), η 1 σε παραβίαση του δικαιώματος για ελεύθερες εκλογές (άρθρο 3 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ), η 1 για παράνομη κράτηση του προσφεύγοντος (άρθρο 5 παρ. 1 της ΕΣΔΑ) και τέλος μία αφορά σε διαγραφή της προσφυγής από το πινάκιο του ΕΔΔΑ λόγω επίτευξης φιλικού διακανονισμού. Από τις ως άνω αποφάσεις έχουν κοινοποιηθεί μέχρι σήμερα στο Υπουργείο Δικαιοσύνης λόγω αρμοδιότητας οι 36.

Σημειώνεται ότι οι ως άνω προσφυγές ασκήθηκαν ως ακολούθως : μία το έτος 2000, 10 το έτος 2002, 12 το έτος 2003 και 13 το έτος 2004.

Είναι σαφές ότι τα πραγματικά περιστατικά των ως άνω υποθέσεων ανάγονται σε χρόνο πολύ προγενέστερο από αυτόν της άσκησης των προσφυγών.

I. Ως προς το γενικότερο ζήτημα συμμόρφωσης της χώρας μας προς τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ και όσον αφορά ειδικότερα σε παραβιάσεις του άρθρου 6 παρ. 1 για θέματα υπερβολικής διάρκειας των δικών ενώπιον των εθνικών Δικαστηρίων, αλλά και του άρθρου 13 της ΕΣΔΑ λόγω μη πρόβλεψης σε εθνικό επίπεδο ειδικού ενδίκου ή άλλου βοηθήματος για την ικανοποίηση του θιγόμενου διαδίκου από την υπερβολική διάρκεια μιας πολιτικής, ποινικής ή διοικητικής δίκης, σημειώνουμε τα ακόλουθα:

Στο πλαίσιο των γενικών μέτρων συμμόρφωσης της χώρας μας προς τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ, το Υπουργείο Δικαιοσύνης κοινοποιεί τις αποφάσεις αυτές στους Προέδρους των Ανωτάτων Δικαστηρίων, οι οποίοι και ενημερώνουν τους